

SVENSKA .FI

Nils Holgerssons underbara resa
opetusmateriaali

Ihana matka

Ihana matka

A Näytelmän katsomiseen virittävä kirjoitustehtävä ennen esitystä:

Tehtävän esittely ja suositus:

Tehtävä sopii 5. – 9.-luokkalaisille, ja sen tekemiseen kannattaa varata aikaa 2x45 minuuttia. Tehtävän tehoa lisää se, ettei opettaja kerro sen liittyvän tulevaan teatteriretkeen.

Tehtävää voi soveltaa myös pienemmille koululaisille niin, että oppilaat kirjoittavat sadun, jonka nimi on Ihana matka. Opettaja voi kirjoittajien tason mukaan päättää, kuinka monta asiaa **SverigeFakta** -pankista satuun pitää sisällyttää.

Tarvikkeet:

Kirjoituspaperia oppilaille

Näistä voi olla hyötyä:

Ruotsin kartta, ruotsalaisia viikkolehtiä, esitteitä Ruotsin nähtävyyksistä, Ruotsin historiaa käsittelevää kirjallisuutta

Tehtävä:

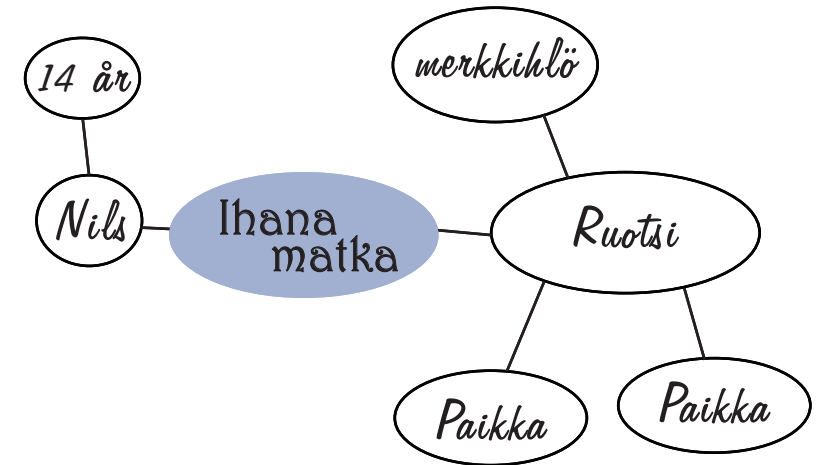
Opettaja kertoo, että oppilaat ovat mainostoimiston työntekijöitä. Heidän tehtävänä on laatia mahdollisimman myyvä esitetehti näytelmästä Ihana matka teatterin mainosjulkaisuun.

Tehtävä voidaan tehdä yksin tai parityönä. **SverigeFakta** -pankin kokoamiseen kannattaa käyttää aikaa.

Miellekartta:

Opettaja piirtää tauluun miellekartan, jonka keskiöön hän kirjoittaa teatteriesityksen nimen Ihana matka. Miellekartta saa viedä vain puolet taulutilasta, jotta SverigeFakta-pankille jää riittävästi tilaa.

Mainostoimiston työntekijöille annetaan seuraavat mainostekstiä sitovat ohjeet, jotka opettaja kokoaa miellekarttaan.

- Päähenkilönä on 14-vuotias Nils-niminen poika.
- Pojalla on punainen pipo.
- Tapahtumapaikka on Ruotsi.
- Tekstissä tulee mainita kaksi ruotsalaista paikannimeä.
- Tekstissä tulee mainita kaksi ruotsalaista nähtävyyttä.
- Tekstissä tulee mainita ruotsalainen merkkihenkilö.
- Tekstissä esiintyy jokin eläin.
- Tekstissä ei saa paljastaa näytelmän loppuratkaisua.

Kootaan yhdessä tauluun **SverigeFakta** -pankki. Oppilaat saavat tulla kirjoittamaan taululle asioita, joita muistavat Ruotsista: henkilöitä, kaupunkeja, järviä, jokia, huvipuistoja jne. Tämä yhteinen faktapankki on kaikkien mainostoimistolaisten käytössä. Oppilaat saavat käyttää pankin lisäksi opettajan luokkaan tuomaa materiaalia.

Kun tekstit ovat valmiit, opettaja kerää ne ja lukee ne luokalle ääneen. Kirjoittajien nimiä ei tarvitse paljastaa. Opettaja liittää oppilaiden tietämättä mukaan oman versionsa, jonka olisi hyvä ainakin löyhästi noudattaa *Nils Holgerssons underbara resa* -näytelmän juonta. Alla on opettajalle valmis teksti, jota voi käyttää. Esimerkkinä oppilaan tuotoksesta on mukana myös 13-vuotiaan tekemä teksti.

Ihana matka

Opettajan teksti: "Näytelmä Ihana matka on matkakertomus, joka sijoittuu kesähelteiseen Ruotsiin. Nils on 14-vuotias poika, jonka mielestä mukavinta on syödä ja nukkua. Toiseksi kivointa on tehdä kiusaa, etenkin kodittomille katukissoille. Kun vanhemmat ovat poissa, taikoo haltiaksi muuttanut Ruotsin kuningas hänet punapipoiseksi kääpiöksi ja antaa hänelle kyvyn puhua Skanssenin eläimille. Uppsalan villieläimet ottavat hänet mukaansa, ja yhdessä he matkaavat läpi Kolmårdenin eläinpuiston ja uivat poikki Vänern-järven. Matkan varrella Nils oppii kunnioittamaan karhuja ja muita metsän asukkeja ja tajuaa, ettei maailma ole vain neljätoistavuotiaita poikia varten. Kohtaako joku myös elämänsä rakkauden tässä huikeassa seikkailussa?"

Oppilaan teksti: "Ihana matka. Nils Mortensen on tavallinen 14-vuotias poika, joka asuu Göteborgin pimeillä kaduilla. Hän ei tiedä menneisyydestään mitään ja kaduilla vaaniva vaara on jättänyt syvät arvet nuorukaisen uskoon paremmasta huomisesta. Nils päättää jättää tämän maailman pölyt taakseen ja tehdä ratkaisevan hypyn. Hän matkustaa Skeppet Vasalla Malmön suurille kaivauksille, varmana päätöksestään kadota kaivokseen. Yllättäen hänen luokseen tulee omituinen Lill-Babbsia muistuttava nukke, joka lahjoittaa Nilsille punaisen pipon ja takaa hänelle uuden ihmeellisen elämän, jos Nils lupaa pelastaa Kaknäsän torniin teljetyn peuran. Järkkyykö Nilsin päätös, ja kuka salaperäinen nukke on?"

Lopuksi keskustellaan tuotoksista:

- Mikä mainosteksteistä on tehokkain?
- Mitä Ihana matka -näytelmää oppilaat mieluiten menisivät katsomaan?
- Minkä version voisi helposti toteuttaa näyttämöllä?
- Missä näytelmistä he itse haluaisivat esiintyä?
- Mistä tekee matkasta ihanan?

Opettaja voi säästää tekstit, ja niitä voidaan lukea uudelleen teatterivierailun jälkeen.

B Näytelmäkokemusta syventäviä draamaharjoituksia esityksen jälkeen:

Tehtävän laatijan suositus:

Tehtävä soveltuu 5.–9.-luokkalaisille, ja sen tekemiseen on syytä varata aikaa 45 minuuttia. Opettaja jakaa oppilaat 4–5 hengen ryhmiin ja antaa kullekin ryhmälle tehtävän alla olevasta listasta. Olisi hyvä, että ryhmät voisivat harjoitella hiukan erillään muista ryhmistä. Harjoitusajaksi riittänee 15 minuuttia.

Tarvikkeet:

A4-paperiarkkeja ja huopakyniä

Pysäytyskuvat:

- Ryhmä valitsee näytelmästä viisi juonen kannalta merkittävää kohtaa.
- Ryhmä tekee jäsenistään liikkumattoman patsaan, ikään kuin pysäytyskuvan tilanteesta.
- Ryhmä nimeää kuvan ja kirjoittaa sen paperille esimerkiksi: "Nils tapaa jälleen vanhempansa"
- Ryhmä esittää kuvat pysäytyskuvasarjana muulle luokalle.

Käännekohta:

- Ryhmä valitsee näytelmästä mielestään tärkeimmän kohtauksen.
- Ryhmä valitsee joukostaan kohtaukseen näyttelijät esimerkiksi Nils Holgersson ja Akka Kebnekaiselainen.
- Ryhmä valitsee näyttelijöille ajatusäänen esittäjät, tässä esimerkissä Nils Holgerssonin ajatusääni ja Akka Kebnekaiselaisen ajatusääni.
- Ryhmä laatii kohtaukseen vuorosanat. Nils Holgerssonin näyttelijä lausuu Nilsin ääneen sanomat vuorosanat ja hänen takanaan seisova ajatusnäyttelijä lausuu Nilsin todelliset ajatukset. Oikeita ääniä ja ajatusääniä ei saa lausua päällekkäin.
- Ryhmä esittää kohtauksen muulle luokalle.

Patsaat:

- Ryhmä tekee yhdessä patsaan, jossa on mukana niin monta näytelmän hahmoa, kuin ryhmässä on jäseniä. Lopuksi patsaat heräävät vuorotellen henkiin ja sanovat jonkin hahmolle tyypillisen repliikin tai tekevät hahmolle ominaisen eleen.

Tässä tehtävässä kannattaa kiinnittää huomiota eleisiin, ilmeisiin, liikkumistyylisiin, puhetapaan, hokemiin ja sen sellaisiin. Eloon heräävä patsas esitetään muulle luokalle.

Äänimaisema:

- Ryhmä tekee äänimaiseman jostakin näytelmän kohdasta. Äänimaisemassa saa olla ihmisääniä mutta ei suoraa puhetta. Kaikenlaiset apuvälineet äänen tuottamiseen ovat sallittuja.

Äänimaisema esitetään muulle luokalle niin, että luokka kuuntelee silmät kiinni. Luokka saa sitten arvata, mistä kohdasta näytelmää äänimaisema on taltioitu.

Tyhjä tuoli:

- Ryhmä laatii kysymyksiä, joita näytelmä herätti. Luokan eteen asetetaan tyhjä tuoli. Ryhmä asettuu puolikaareen tuolin ympärille.
- Ryhmäläiset esittävät kysymyksiä tyhjälle tuolille, jossa kuvittelevat näytelmän kirjoittajan, ohjaajan, näyttelijän tai roolihahmon istuvan, esimerkiksi "Selma, miksi päätit muuttaa Nilsin pieneksi?" tai "Christian Lindroos, miten keksit, miten hanhet saa lentämään näyttämöllä?" Muu luokka seuraa kysymysten esittämistä, mutta niihin ei vastata.

Ihana matka

Tusina näytelmäkokemusta syventävää keskustelunavauskysymystä esityksen jälkeen:

1. Millaisin odotuksin lähdit katsomaan näytelmää?
2. Mikä oli mielialasi teatteriesityksen jälkeen?
3. Kuka mielestäsi oli näytelmän päähenkilö entä tärkeimmät sivuhenkilöt?
4. Kuvaile näytelmän henkilöitä. Millaiset suhteet heidän välillään välillä oli? Oliko henkilöillä yliluonnollisia kykyjä?
5. Millainen päähenkilö oli näytelmän alussa?
6. Muuttuiko hän näytelmän kuluessa? Jos hän muuttui, miksi arvelet hänen muuttuneen?
7. Tunnetko jonkun, joka muistuttaa jotakuta näytelmän henkilöistä tai hahmoista?
8. Kuka näytelmän henkilöistä tai hahmoista olisit itse halunnut olla?
9. Mihin näytelmän tapahtumat sijoittuivat?
10. Onko jokin näytelmän tapahtumapaikoista sinulle tuttu?
11. Oliko näytelmässä jokin huippukohta?
12. Oliko näytelmällä jokin opetus? Opiteko itse jotakin näytelmästä?